

De eigen bijdrage in de Wet langdurige zorg 2018

Onder het motto "Nederland verandert, de zorg verandert mee" is per 1 januari 2015 onder meer de Wet langdurige zorg (Wlz) ingevoerd. Deze wet ziet op een deel van de zorg die eerder onder de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) viel: langdurige, intensieve zorg die in een verzorgings- of verpleeghuis of thuis geleverd wordt. Andere vormen van zorg zijn opgenomen in de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Zorgverzekeringswet en de Jeugdwet.

Op basis van deze wetgeving kan er, afhankelijk is van de hoogte van uw inkomen, al snel sprake zijn van het verschuldigd zijn van een eigen bijdrage. Besef dat daarnaast ook uw vermogen een rol speelt bij de bepaling van uw eigen bijdrage. Dit gebeurt op basis van de "vermogensinkomensbijtelling" (VIB): indien en voor zover uw vermogen in box 3 voor de inkomstenbelasting (sparen en beleggen) meer bedraagt dan het heffingsvrije vermogen van € 30.000 (2018), telt naast uw normale inkomen nog eens 8% van dat vermogen in box 3 extra als "inkomen" mee bij de bepaling van uw eigen bijdrage. Die eigen bijdrage kan tot maximaal € 2.332,60 (2018) per maand oplopen. Dit is de "hoge eigen bijdrage". Soms is er "slechts" de lage eigen bijdrage verschuldigd. Die is minimaal € 161,80 (2018) per maand en maximaal € 850,00 (2018) per maand.

Wij krijgen veel vragen over de effecten van de Wlz. Begrijpelijk, want het "opeten van het eigen huis" ligt bij velen nog vers in het geheugen.

Hieronder treft u een aantal van die vragen aan. In onze antwoorden staan aandachtspunten en tips die u kunnen helpen bij het in kaart brengen van de risico's. Ook worden er enkele algemene suggesties gedaan om de effecten van de VIB te beperken. Om te bepalen of deze algemene suggesties ook in uw concrete situatie een oplossing bieden, kunt u contact met ons opnemen. Weet daarbij dat in 2018 gerealiseerde maatregelen pas effect hebben voor het bijdragejaar 2021; volgens de wet is 1 januari 2019 de peildatum voor het bijdragejaar 2021.

1. Ik doe een beroep op de Wet langdurige zorg: hoe kom ik er achter wat mijn eigen bijdrage is?

Op <https://www.hetcak.nl/zelf-regelen/eigen-bijdrage-rekenhulp> is een rekenprogramma te vinden, waarmee u uw eigen bijdrage -ruwweg- kunt berekenen. Bedenk daarbij dat 1 januari 2016 de peildatum voor het bijdragejaar 2018 is.

2. Moet ik mijn eigen huis gaan opeten?

Nee. Als de woning uw eigendom is en door u wordt bewoond als hoofdverblijf, valt de woning in box 1 en niet in box 3. De VIB strekt zich dan ook niet uit over de waarde van de woning. Indien u wordt opgenomen in een verzorgings- of verpleeghuis en de woning leeg komt te staan omdat er nog geen koper is, blijft de woning nog tot maximaal 3 jaar na het kalenderjaar waarin u de woning hebt verlaten in box 1: de VIB strekt zich dan gedurende die periode niet uit over de waarde van de woning en de (hypotheek)rente blijft aftrekbaar. Wanneer de woning uiteindelijk wordt verkocht valt de opbrengst natuurlijk wel in box 3 en daarmee onder de VIB.

3. Ik heb nog een pensioen-BV: telt de waarde daarvan mee?

Nee. Wanneer een BV, welke dan ook, fiscaal tot box 2 gerekend wordt, valt de waarde van de aandelen buiten de VIB. Het dividend en/of het pensioen dat u van een pensioen-BV ontvangt valt natuurlijk wel als inkomen onder het verzamelinkomen.

De eigen bijdrage in de Wet langdurige zorg 2018

4. Ik ben weduwe en heb een uitstekend pensioen, waarmee ik de maximale eigen bijdrage gemakkelijk zou kunnen voldoen. Moet ik toch maatregelen nemen om mijn beleggingen, ruim € 150.000, voor mijn dochter (de enige erfgename van mij) veilig te stellen?

Nee. Zolang u uw eigen bijdrage volledig kunt voldoen uit uw daadwerkelijke inkomen is er op dit moment geen gevaar voor vertering van uw vermogen in box 3.

Toch zou u het doen van schenkingen om de volgende redenen zeker kunnen overwegen:

- Schenkingen kunnen -zelfs als die belast zijn met schenkbelasting- veel erfbelasting besparen.

De vrijstellingen schenkbelasting bij schenkingen aan kinderen zijn voor het jaar 2018:

- Kind, basisvrijstelling : € 5.363
- Kind 18-40 jaar, verhoging; bestedingsvrij : € 25.731
- Kind 18-40 jaar, verhoging; studie : € 53.602
- Kind 18-40 jaar, verhoging; eigen woning : € 100.800

Algemene tips:

- Schenk met verstand en “kleedt u zich niet uit voordat u naar bed gaat”. Schenk eventueel “op papier”. Dat moet bij notariële akte en de schenker moet de akte zelf ondertekenen.
- Schenk sowieso bij notariële akte. Dat moet bij de schenking “op papier” (zie hiervoor) en een schenking van onroerend goed of aandelen in een BV. Maar daarnaast liggen de belangrijke voorwaarden waaronder de schenking heeft plaatsgevonden vast. Denk bijvoorbeeld aan een (in- of) uitsluitingsclausule of een bewindregeling. Bovendien is vernietiging van de schenking op grond van misbruik van omstandigheden vrijwel uitgesloten als de schenking in een notariële akte is opgenomen. Kijk voor meer informatie op onze website of download gratis onze “Erf & Schenk” app; zie <https://www.dijkmanvandoorn.nl/over/app>.
- Indien u uw vermogen terugbrengt onder de grens voor de toekenning van de zorgtoeslag ontvangt u, als u aan de overige voorwaarden voldoet, voortaan bovendien weer zorgtoeslag. Die grens is voor alleenstaanden voor 2018 € 113.415. Als u een toeslagpartner heeft, is de grens in 2018 € 143.415.
- Heeft u een huurwoning, dan heeft u in 2018 recht op huurtoeslag indien uw vermogen lager is dan € 30.000 en u ook aan de overige voorwaarden voldoet. Als u een toeslagpartner heeft dient het vermogen lager te zijn dan € 60.000.

Let op: de ouderentoeslag in box 3 bestaat met ingang van 2016 niet meer!

5. Ik woon nog op mijzelf, heb naast mijn AOW een weduwepensioen van slechts € 165 per maand en sinds de verkoop van mijn huis in 2013 ongeveer € 160.000 aan spaartegoeden en beleggingen. Dat vermogen levert een stabiel extra inkomen op van € 260 per maand dat mij net in staat stelt om mijn auto te blijven rijden. Ik heb twee zonen. Wat raadt u mij aan te doen?

Wanneer u ooit opgenomen wordt in een verzorgings- of verpleeghuis, zal de VIB behoorlijk voelbaar zijn, maar u leeft nu en u hebt het rendement van uw vermogen nu nodig. Een al dan niet gedeeltelijke schenking onder voorbehoud van een vruchtgebruik zou bijvoorbeeld een oplossing kunnen zijn. Voor de erfbelasting levert een dergelijke schenking geen voordeel op, maar het verlaagt de grondslag voor de berekening van de VIB wel. De met vruchtgebruik belaste eigendom is bij uw zonen in box 3 belast.

De eigen bijdrage in de Wet langdurige zorg 2018

U zou zeker ook een “schenking op papier” aan uw zonen kunnen overwegen. Uw zonen krijgen dan een vordering op u (bij hen belast in box 3) en u krijgt een even zo grote schuld aan hen: de grondslag voor de VIB zal met het bedrag van de schenking afnemen. Rente hoeft u niet te vergoeden, al zal de schenking dan voor de berekening van de erfbelasting worden genegeerd. Wilt u met de schenking op papier ook erfbelasting besparen, dan zijn een notariële akte en daadwerkelijke betaling van 6% rente aan uw zonen verplicht.

6. Onze moeder is weduwe en zal binnenkort naar een verpleeghuis gaan. Hoe zit het met ons erfdeel uit de nalatenschap van onze vader dat wij nog tegoed hebben?

Vaak zal er bij de schulden wegens niet-uitgekeerde erfdelen van de kinderen sprake zijn van “defiscalisatie”. De VIB wordt dan berekend zonder aftrek van die schulden en dus geeft moeder het gehele vermogen aan.

Als uw vader een testament heeft gemaakt, is van belang om na te gaan of er bijvoorbeeld iets in staat over opeisbaarheid bij opname in een verzorgings- of verpleeghuis. Zo niet, dan kan er wellicht vrijwillig worden afgelost. Maar pas op:

- Als de schuld is ontstaan voor 1 januari 2001 zal betaling van de tot die datum over het erfdeel gegroeide rente progressief belast zijn met inkomstenbelasting.
- Soms is er bij het vrijwillig aflossen van een erfschuld schenkbelasting verschuldigd.

7. Als mijn moeder nu geld aan ons schenkt, kan de overheid dat dan weer terugdraaien en de schenking bij ons opeisen?

Nee. In tegenstelling tot de afgeschafte Wet op de bejaardenoorden kent de Wet langdurige zorg géén “verantwoordelijkheidsbeginsel”. Een dergelijk beginsel houdt in dat iemand “een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan heeft betoond” als hij een schenking doet, terwijl hij weet dat hij daardoor (eerder) terug moet vallen op sociale voorzieningen. Een dergelijke opzettelijke verarming kon destijds worden verhaald op de verkrijger van de schenking.

Als er één logisch moment was geweest voor de overheid om het verantwoordelijkheidsbeginsel weer toe te passen, dan was dat wel 1 januari 2015. Ofwel het tijdstip waarop de inrichting en de bekostiging van de zorg in Nederland drastisch is gewijzigd. Het lijkt dus niet voor de hand dat het verantwoordelijkheidsbeginsel op korte termijn terugkeert.

En als het verantwoordelijkheidsbeginsel terugkeert: kan een gedane schenking dan worden teruggedraaid? Het antwoord daarop is niet te voorspellen. Vooral bij schenkingen zal men dus uit moeten gaan van het spreekwoord “niet geschoten is altijd mis.”

8. Wat kan ik zelf doen om er voor te zorgen dat de VIB beperkt of zelfs uitgesloten wordt?

Bij de vermindering van de grondslag van de VIB draait alles om de beperking van het belastbare box 3 vermogen. Een aantal maatregelen waar u aan kunt denken, al is niet gezegd dat elke maatregel in uw situatie “past” en de suggesties soms best ingewikkeld zijn:

- Verlaag het box 3 vermogen door te schenken, al dan niet op papier. Wilt u dat de schenking op papier bij overlijden ook erfbelasting bespaart, dan is een notariële akte én een daadwerkelijke vergoeding van 6% rente per jaar verplicht.
- Richt de testamenten slim in:

De eigen bijdrage in de Wet langdurige zorg 2018

- Maak de erfdelen van de kinderen bijvoorbeeld opeisbaar als de langstlevende definitief in een zorginstelling wordt opgenomen.
- Als de partner al opgenomen is in een zorginstelling: is het dan niet verstandiger om hem/haar uit te sluiten als erfgenaam? Het is een drastische maatregel, dat wel.
- Zet belast box 3 vermogen om naar onbelast box 3 vermogen. Dus: koop een auto, boot of kunst. Er is voor 2018 bovendien een vrijstelling voor "groen beleggen" van € 57.845 (€ 115.690 voor fiscale partners), al blijkt in de praktijk dat deelname in dat soort beleggingen -bijna- onmogelijk is. Vreemd in een tijd waarin duurzaamheid gepropageerd wordt, maar zo is het nu eenmaal. Of stort geld af voor uw uitvaartverzekering of een andere overlijdensrisicoverzekering: € 7.033,00 is de maximale vrijstelling in 2018.

Let op: De vrijstelling voor de bankspaarvariant, waarbij u op een geblokkeerde bankrekening genoemd bedrag kon sparen voor de uitvaart, is vervallen per 1 januari 2016.

- Zet belast box 3 vermogen om in box 1 vermogen: verlaat de huurwoning en koop weer een huis. Of los de hypotheek al dan niet gedeeltelijk af met box 3 geld.
- Een hele bijzondere: zet box 3 vermogen om in box 2 vermogen. Richt een BV op.... Het Hof Den Bosch heeft op 21 augustus 2014 overigens een bewindvoerder géén machtiging verleend voor de oprichting van zo'n "Wlz-BV".
Een zogenaamde "Spaargeld-BV", die vooral bij de grotere box 3 vermogens wordt opgericht om de belastingdruk in box 3 te ontlopen, helpt in dit verband natuurlijk ook. Maar voor u die stap zet, één advies: voorziet u zichzelf over actuele informatie rondom de Spaargeld-BV (de politiek volgt de ontwikkelingen met argusogen) en laat u zich goed voorlichten over de kosten, rompslomp en andere heffingen die zo'n BV met zich meebrengt.
- Ga bij de afwikkeling van nalatenschappen na of "fiscalisatie" niet beter uitkomt dan "defiscalisatie". Dit is een lastig onderwerp met veel haken en ogen, maar wij kunnen u daarover adviseren.
- Wanneer u een "toevallige bate" heeft in box 3 (denk aan een erfenis of schenking, de opbrengst van verkocht box 1 en/of box 2 vermogen), denk dan zeker voor de peildatum 1 januari na over wat u met het geld wilt doen: houden of (deels) weggeven. In december besluiten om het weg te geven en dat pas op 3 januari realiseren is niet handig: geef het dan uiterlijk oudejaarsdag weg.